

DOMBÓVÁRI JÁRÁSBÍRÓSÁG

DAS LANDKREISGERICHT VON DOMBÓVÁR

DOMBÓVÁR DISTRICT COURT

A bíróság felállítását 1896-ban helyezték kilátásba, miután Dombóvár járási székhely lett. 1912. február 1-én Nagy István főszolgabíró vezetésével küldöttség jelent meg az igazságügyi, vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt, hogy szorgalmazzák a járásbíróság mielőbbi megépítését. Ez év tavaszán már az Igazságügyi Minisztériumból bizottságot – Zsáborszky István igazságügyi osztálytanácsos és Almási Balogh Lóránd építész tanár – küldtek Dombóvárra, hogy kijelöljék a járásbíróság elhelyezésére alkalmas helyszíneket. Egybehangzó véleményük alapján csak két telek volt erre megfelelő: a Hunyadi téri pásztorház előtti köztér, valamint a főbírói lakás és a hercegi építész lakások közötti kerttelek. Az ügy sürgős megvalósítása érdekében a Hunyadi téri köztér került kiválasztásra.

Az épület megtervezését és költségvetésének elkészítését Balogh Lórándra, az építés műszaki felügyeletét Dvorzsák Rezső hercegi építésmérnökre bízta.

1913 telén a minisztertanács elfogadta az igazságügyi miniszter előterjesztését a dombóvári járásbíróság felállításáról.

Az épületet 1913-ban kezdték építeni. Az építés vezetői helyi szakemberek voltak: Liebermann János, Trick János és Schell Lőrinc. 1914 április közepén vette át Tóth József törvényszéki irodaigazgató a bírósági épületet a községi előljárástól, valamint a bírósági felszerelést Bernát János asztalostól.

1914. június 1-én, Pünkösd másnapján nagyszabású ünnepély keretében kezdte meg működését a járásbíróság és fogház. Hozzá csatolták az addig Tamási járásbírósághoz tartozó Dombóvár, Döbrököz, Gyulaj, Kocsola, Kurd, Lápafő, Nak, Szakcs és Várong településeket, valamint a gyönki területről Csibrákot és Mucsit. A községi épületet 1927-ben megvette az Államkincstár 150 ezer pengőért, előtte bérleti díjat fizetett az állam a használatáért.

Neoklasszicista stílusban épült, a bejárat feletti kilenc bagoly a tudást és a bölcsességet szimbolizálja. A létesítmény nyílászárói a mai napig eredetiek.

FORRÁS • QUELLE • SOURCE

Bemutatjuk a Dombóvári Járásbíróságot a kezdetektől az átadás napjáig... 2014. Kézirat.

Die Errichtung des Gerichtes wurde 1896 geplant – nachdem Dombóvár Landkreissitz wurde. Am 1. Februar 1912 besuchte eine Delegation unter der Leitung des Gerichtsvorstehers István Nagy den Minister für Justiz, Religion, Bildung und Kultur, um zu beantragen, mit dem Bau des Landkreisgerichtes baldmöglichst zu beginnen. Schon in diesem Frühjahr wurde eine Delegation aus dem Justizministerium nach Dombóvár geschickt – die Mitglieder der Delegation waren István Zsáborszky Abteilungsberater für Justiz und Lóránd Almási Balogh Architekt und Lehrer – um die entsprechenden Standorte zur Errichtung des Landkreisgerichtes auszuwählen. Aufgrund ihrer übereinstimmenden Stellungnahme entsprachen dafür nur zwei Grundstücke: einerseits der öffentliche Platz vor dem Hirtenhaus auf dem Hunyadi-Platz und andererseits das Gartengrundstück zwischen der Wohnung des Oberrichters und der Häuser des herzoglichen Architekten. Da diese Angelegenheit dringend war, wurde der öffentliche Platz auf dem Hunyadi-Platz ausgewählt. Mit der Planung des Gebäudes und der Aufstellung des Haushalts wurde Lóránd Balogh und mit der technischen Aufsicht der herzogliche Architekt Ingenieur Rezső Dvorzsák beauftragt. Im Winter 1913 hat der Ministerrat die Vorlage des Justizministers über die Errichtung des Landkreisgerichtes von Dombóvár angenommen.

Die Bauarbeiten begannen 1913. Die Bauleiter waren örtliche Fachleute wie János Liebermann, János Trick und Lőrinc Schell. Der Direktor beim Gerichtshof József Tóth übernahm das Gerichtsgebäude von dem Gemeindevorstand und die Ausrüstung vom Tischler János Bernát Mitte April 1914.

Im Rahmen einer großen Zeremonie wurde das Landkreisgericht und das Gefängnis am zweiten Pfingsttag, den 1. Juni 1914 in Betrieb genommen. Die Siedlungen Dombóvár, Döbrököz, Gyulaj, Kocsola, Kurd, Lápafő, Nak, Szakcs und Várong, die bisher zum Landkreisgericht Tamási gehörten, sowie Csibrák und Mucsi aus dem Gebiet von Gyönk, wurden dem Dombóvárer Landkreisgericht angeschlossen.

Das staatliche Schatzamt kaufte das Gemeindegebäude für 150.000 pengő (altes, ungarisches Zahlungsmittel) – davor bezahlte der Staat Miete für seine Benützung.

Das Gebäude wurde im neoklassizistischen Stil erbaut. Die neun Eulen über dem Eingang symbolisieren das Wissen und die Weisheit. Die Schliessenanlagen des Gebäudes sind bis zur heutigen Tag ursprünglich.

The court was envisaged to be set up in 1896, after Dombóvár became a district seat. On 1 February 1912, a delegation led by chief constable István Nagy appeared before the Minister of Justice, Religion, and Public Education in order to urge the construction of the district court the earliest possible. In the spring of the same year, a committee from the Ministry of Justice – chief legal officer István Zsáborszky and professor of architecture Lóránd Almási Balogh – was sent to Dombóvár to designate locations suitable for placing the district court. Based on their unanimous opinion, only two land parcels were suitable for this: the public area in front of the pastoral house at Hunyadi Square, and the garden plot between the chief justice residence and the ducal architects dwellings. For the sake of urgent completion, the public area at Hunyadi Square was selected.

Lóránd Balogh was assigned to design the building and to prepare its budget, and ducal architect Rezső Dvorzsák was in charge of the technical supervision of construction works.

In the winter of 1913, the Council of Ministers accepted the proposal by the Minister of Justice to set up a district court at Dombóvár.

The building was started to be constructed in 1913. Construction works were superintended by local specialists: János Liebermann, János Trick and Lőrinc Schell. In mid-April 1914, judicial office manager József Tóth took over the court building from the local municipality, and court furnishings from joiner János Bernát.

On 1 June 1914, the day after Pentecost, the district court and the detention facility started to operate within the compass of a grandiose celebration. Its competency came to include the settlements of Dombóvár, Döbrököz, Gyulaj, Kocsola, Kurd, Lápafő, Nak, Szakcs and Várong, formerly in the competency of the district court of Tamási, as well as Csibrák and Mucsi from the jurisdiction of Gyönk.

The municipal building was purchased by the State Treasury for 150 thousand pengő in 1927; beforehand, a lease fee was paid by the state for utilization thereof. It was built in neoclassical style; the nine owls above the entrance symbolize knowledge and wisdom. The doors and windows of the establishment are still original.

